

VALTIONEUVOSTON ASETUS KAUPALLISEN KALASTUKSEN KIINTIÖJÄRJESTELMÄSTÄ ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Ehdotetaan, että valtioneuvosto antaisi asetuksen, jolla muutettaisiin kaupallisen kalastuksen kiintiöjärjestelmästä annettua valtioneuvoston asetusta (1050/2015). Asetuksella tarkennettaisiin Pohjanlahdella harjoitettavan pienimuotoisen silakan trooli- ja rysäkalastuksen kiintiömäärää, vahvistettaisiin troolikalastuskielto Suomen aluevesille silakan kutuajan rauhoittamiseksi sekä tarkennettaisiin jokialueella tapahtuvan lohen kaupallisen kalastuksen säätelyä. Asetuksen muutos ehdotetaan tulevan voimaan mahdollisimman pian.

PERUSTELUT

1. Tausta ja ehdotus

Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallista täytäntöönpanoa koskeva laki (1048/2016) astui voimaan 12.12.2016. Sen nojalla annettiin valtioneuvoston asetus (1050/2016) kaupallisen kalastuksen kiintiöjärjestelmästä. *Täytäntöönpanolaissa* on valtuudet valtioneuvoston asetusten antamiseksi lain täydentämiseksi tarpeellisilla säännöksillä.

Asetuksen 13 §:n mukaan kaikki kaupalliset kalastajat saavat Pohjanlahdella kalastaa rysällä 20 tonnia silakkaa vuodessa. Troolilla saa pyytää saman määrän silakkaa ja enintään viisi tonnia kilohailia vuodessa, mutta vain kokonaispituudeltaan alle 12 metrin pituisilla kalastusaluksilla (rannikkoalus). Tämä koskee sekä sellaisia kaupallisia kalastajia, joilla on käyttöoikeutta ja/tai toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä että sellaisia, joilla näitä ei ole.

Itämeren pääaltaan ja Suomenlahden silakan kiintiöalueella tätä järjestelyä muutettiin vuonna 2022 niin, että kaupalliset kalastajat saavat kalastaa rysällä tai alle 12 metrin pituisella troolialuksella enintään viisi tonnia vuodessa. Tämä pienennys oli tarpeen tehdä, koska Suomen kyseinen silakkakiintiö vuodelle 2022 pienentyi 45 prosentilla vuodesta 2021 ja kiintiö rajoitti jo merkittävästi kalastusta. Sama muutos tehtiin kilohailin osalta troolissa saatavien määrien yhdenmukaistamiseksi siten, että alle 12 metrin pituisella troolialuksella pyydettävä saalismäärä pienennettiin viiteen tonniin. Vastaavanlainen muutos on nyt myös tarpeen tehdä Pohjanlahden silakkakiintiön osalta.

Asetukseen on lisäksi tarpeen lisätä uusi 13 a §, jolla toimeenpantaisiin Suomen ja Ruotsin lausumaa, josta sovittiin osana maatalous- ja kalastusneuvoston ratkaisua vuoden 2024 Itämeren kalastusmahdollisuuksista. Lausumassa todetaan, että kalojen kutuparviin ja niiden vaellusta tuetaan kieltämällä troolikalastus Suomen ja Ruotsin aluevesillä Selkämerellä (osa-alue 30) 25.5.-30.6.2024. Lausumassa kuturauhoitusta

ei ulotettu koskemaan Perämeren, koska silakan troolikalastusta harjoitetaan siellä vain vähäisessä määrin.

Neuvoston asetukseen 2023/2638 Itämeren kalastusmahdollisuuksista sisältyy lisäksi 8 artiklan säännös siitä, että silakan kutuajan rauhoittamiseksi pelaginen troolikalastus on kielletty Suomenlahdella ja Pohjoisella Itämerellä ml. Saaristomeri ja Ahvenanmeri (osa-alueet 29 ja 32) koko toukokuun ajan 2024. Suomen kansallisten toimien on syytä olla johdonmukaiset siten, että kieltoajat silakan kudun tukemiseksi ovat yhdenvertaisia ja suhteessa kalakannan tilaan. Itämeren pääaltaan ja Suomenlahden silakkakanta on ICES:n mukaan heikommassa tilassa kuin Pohjanlahden silakkakanta ja sen vuoksi myös tällä alueella troolikalastus aluevesillä on perusteltua kieltää kesäkuussa 2024.

Itämerenlohen kaupallinen kalastaminen jokialueella edellyttää saaliiksi otettujen lohien merkitsemistä ELY-keskukselta saadulla tunnisteella, jotta sekä mereltä että jokialueilta saaliiksi saatu ja markkinoille tuleva lohi on merkitty ja siten paremmin valvottavissa. Järjestelmää on tarpeen muuttaa niin, että kaupalliset kalastajat saavat ELY-keskukselta nykyistä tarkoituksenmukaisemman määrän merkintätunnisteita, joka samalla toimisi kalastajakohtaisena enimmäissaaliina.

2. Yksityiskohtaiset perustelut

13 §

Pienimuotoinen silakan ja kilohailin trooli- ja rysäkalastus

Nykyisen pykälän 1 momentissa määrätään, että kaupallinen kalastaja saa kalastaa rysällä vuosittain enintään 20 tonnia silakkaa Pohjanlahden 6 §:n mukaisesta erillisestä kalastuskiintiöstä. Pykälän 2 momentissa määrätään, että kaupallinen kalastaja saa kalastaa troolilla kokonaispituudeltaan alle 12 metrin pituisella kalastusaluksella vuosittain saman määrän silakkaa.

Momenteja on tarpeen harmonisoida ja muuttaa siten, että kaupalliset kalastajat saisivat kalastaa rysällä tai alle 12 metrin pituisella troolialuksella enintään viisi tonnia silakkaa vuodessa Pohjanlahden silakan erillisestä kalastuskiintiöstä. Vastaava muutos tehtiin Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakkakiintiön ja myös kilohailin osalta vuonna 2022.

Muutos on välttämätön Pohjanlahden silakkakiintiön osalta, koska kuluvalle vuodelle Suomen Pohjanlahden silakkakiintiötä pienennettiin 31 prosentilla 45 092 tonniin, joka on jo merkittävästi pienempi kuin Pohjanlahdelta vuonna 2023 saatu silakkasaalis (55 693 tonnia). Jos kaikilla kaupallisilla kalastajilla olisi myös tulevan kesän kalastuskaudella rysällä ja alle 12 metrin troolialuksella oikeus kalastaa 20 tonnia silakkaa, nämä kumuloituvat saaliit voisivat kiristyneessä kiintiötilanteessa ylittää niille erillisellä kalastuskiintiöllä varattua 500 tonnin määrää, kuten tapahtui vuonna 2023.

Koko Pohjanlahden silakkakiintiö ei vuonna 2023 läheskään täytynyt ja kaupallisten kalastajien oikeus em. perusmäärän kalastamiseen on ensisijainen suhteessa erillisen kalastuskiintiön rajoittavuuteen. On kuitenkin välttämätöntä rajoittaa pienimuotoisesti ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä tai sen päälle kalastettavaa perusmäärää

Pohjanlahdella siten, että saalis pysyisi 500 tonnissa pidettävän erillisen kalastuskiintiön rajoissa.

13 a §

Troolikalastuksen kieltö vuonna 2024

Asetukseen on tarpeen lisätä uusi 13 a §, jolla toimeenpantaisiin Ruotsin kanssa osana maatalous- ja kalastusneuvoston ratkaisua Itämeren kalastusmahdollisuuksista vuodelle 2024 sovittua lausumaa. Lausumassa todetaan, että kalojen kutuparvia ja niiden vaellusta tuetaan kieltämällä troolikalastusta vuonna 2024 Selkämeren aluevesillä (osa-alue 30) 25.5.-30.6. Tätä koskeva määräys muodostaisi pykälän 1 momentin.

Tämän lisäksi neuvoston asetukseen 2023/2638 sisältyy 8 artiklan säännös siitä, että silakan kutuajan rauhoittamiseksi pelaginen troolikalastus kielletään Suomenlahdella ja Pohjoisella Itämerellä ml. Saaristomeri ja Ahvenanmeri (osa-alueet 29 ja 32) koko toukokuun ajan 2024. Etelä-Itämerellä kieltö kattaa huhtikuun ja keskeisellä Itämerellä huhtikuun puolivälistä toukokuun puoliväliin.

Suomen kansallisten toimien on syytä olla harmonisoituja siten, että kieltöajat silakan kudun tukemiseksi ovat yhdenvertaisia ja suhteessa kalakannan tilaan. Itämeren pääaltaan ja Suomenlahden silakkakanta on hiekommassa tilassa kuin Pohjanlahden silakkakanta ja sen vuoksi myös tällä alueella silakan ja kilohailin troolikalastus Suomen aluevesillä on perusteltua kieltää kesäkuussa 2024. Kielto täydentäisi neuvoston asetuksessa olevan kiellon ja kohdistuisi loogisesti sen jatkeena aluevesien rannikkovesiin, joihin silakan varsinainen kutu merkittävältä osin ajoittuu. Troolikalastuskieltö muodostaisi pykälän 2 momentin sisällön.

14 a §

Itämerenlohen kaupallinen kalastus jokialueella

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavan niin, että kaupalliset kalastajat saavat ELY-keskukselta pyytämänsä määrän merkintätunnisteita, kuitenkin enintään jokialueelta edellisenä vuonna saaliiksi ilmoittamansa tai viimekertaisessa ilmoituksessa olevan määrän lisättynä 30 prosentilla. Tällä tavalla mahdollistetaan kyseisen lohienkalastuksen jatkumisen likimain nykyisellä tasollaan, mutta siten, että vähennetään tarpeettomien merkintätunnisteiden tilaamista ja niihin liittyviä kustannuksia, sekä muoviroskan määrää. Nykysäännöksen mukaan ELY-keskuksen tulee lähettää kaupallisten kalastajien pyytämät määrät merkintätunnisteita, joista suuri määrä vuosittain jää käyttämättä.

Lisäksi 2 momenttiin lisättäisiin maininta siitä, että ELY-keskus lähettäisi kaupalliselle kalastajalle, joka ei ole aikaisemmin ilmoittanut lohisaalista jokialueelta, enintään 30 merkintätunnistetta. Tällä tavalla myös jokialueella lohienkalastusta aloittava voisi saada kohtuullisen määrän merkintätunnisteita jo ensimmäiselle vuodelle. Seuraavina vuosina merkintätunnisteita voisi saada 30 prosenttia vuosittain lisää, jos esim. kalastuksen harjoittamista lisätään ja lohisaalis jokialueella kasvaa.

Pykälän 3 momenttia täydennettäisiin selventävällä määräyksellä siitä, että kaupallisen kalastajan tulee lopettaa lohienkalastus jokialueella, kun kaikki merkintätunnisteet on kiinnitetty saaliina otettuihin lohiin. Koska ELY-keskukselta saatavien merkintätunnisteiden lukumäärää rajoitettaisiin 2 momentin muutosehdotuksilla, on myös tar-

peen tarkentaa, että lohenkalastusta ei voisi jokialueella jatkaa, kun kaikki kyseiselle kalenterivuodelle saadut merkintätunnisteet on käytetty.

3. Voimaantulo

Asetuksen muutos ehdotetaan tulevan voimaan päivänä kuuta 2024.

4. Esityksen vaikutukset

Kaupallisten kalastajien osalta muutos heikentäisi mahdollisuuksia pienimuotoiselle rysä- ja troolikalastukselle Pohjanlahdella, jota harjoitetaan ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä tai sen lisäksi. Vuonna 2023 tällaista silakkasaalista ilmoittivat 60 kaupallista kalastajaa, joista 47:llä rysäkalastajalla ei ollut lainkaan toimijakohtaista kalastuskiintiötä Pohjanlahden silakkakiintiöstä. Yhteensä 60 kaupallisesta kalastajasta 36 kalastajan silakkasaalis ylitti ehdotettua viiden tonnin saalisrajaa ja yhteensä 14 kalastajan saalis oli 20 tonnin enimmäistasolla. Näiden kaupallisten kalastajien osalta muutos on suurin ja se pienentäisi silakan toimijakohtaista kalastuskiintiötä vailla olevien kalastusmahdollisuudet neljäsosaan.

Pohjanlahden silakkakiintiön ennätyksellisen pieni määrä ei kuitenkaan mahdollista nykyjärjestelyn ylläpitämistä ilman, että toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijat kärsisivät, jos vaihtoehtoisena ratkaisuna suurennettaisiin erillistä kalastuskiintiötä.

Silakkakantojen heikon tilan vuoksi on tarpeen ryhtyä toimiin, joilla tuetaan silakan kutuparviin muodostumista ja niiden vaelluksen ja kudun onnistumista sekä pyritään edistämään suurten vuosiluokkien syntymistä. Tämä tukisi silakkakantojen vahvistumista, joka puolestaan johtaisi suotuisampaan tieteelliseen neuvon ja suurempiin kalastusmahdollisuuksiin.

Vuonna 2024 silakan kalastusmahdollisuudet ovat niin rajoitetut, että troolikalastuskiellot touko-kesäkuussa eivät aiheuta merkittäviä menetyksiä troolikalastusyryityksille, joiden kalastus siinä vaiheessa kiintiörajoituksista johtuen muutenkin olisi vähemmän. Sen sijaan rysäkalastajat saattavat saada parempia silakkasaaliita, kun silakan kutuparvia ei ole häiritty intensiivisellä ja rannikonläheisellä troolikalastuksella.

Selkämeren troolikalastuskiellon vaikutukset maivan troolikalastukseen ovat marginaaliset, koska sitä harjoitetaan valtaosiltaan Perämerellä ja kalastuskausi ajoittuu syys-lokakuuhun. Tehdyn selvityksen mukaan Pohjanlahden silakkakiintiöstä pyydetävän perusmäärän vähentäminen 20 tonnista viiteen tonniin ei myöskään vaikuttaisi maivan pienimuotoiseen troolikalastukseen.

Itämerenlohen jokikalastuksen mahdollisuudet eivät olennaisesti vaikeudu ehdotetuista tiukennuksista merkintätunnisteiden jakamisessa, koska rajoitus merkintätunnisteiden määrässä mahdollistaa 30 prosenttia suuremman lohisaliin kuin edellisenä vuonna on ilmoitettu. Muutos vähentäisi sen sijaan tarpeettomien merkintätunnisteiden tilaamista ja niihin liittyviä kustannuksia, sekä muoviroskan määrää. ELY-keskukselta saatavien merkintätunnisteiden rajaaminen ilmoitettujen saaliiden perusteella ei arvioida rajoittavan jokialueen kaupallista lohenkalastusta, koska merkintätunnisteita saisi 30 prosenttia enemmän kuin edellisenä kalastusvuonna saatu lohisaalilis. Tämän arvioidaan olevan riittävä marginaali saaliiden kasvutrendissäkin.